

Zadeva C-650/23 [Hembesler]ⁱ**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

31. oktober 2023

Predložitveno sodišče:

Landesgericht Korneuburg (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

22. avgust 2023

Pritožnica (tožena stranka na prvi stopnji):

E EAD

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku (tožeča stranka na prvi stopnji):

DW

REPUBLIKA AVSTRIJALANDESGERICHT KORNEUBURG (DEŽELNO SODIŠČE V
KORNEUBURGU, AVSTRIJA)**SKLEP**

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija) kot pritožbeno sodišče je v zadevi tožeče stranke **D***** W******* [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki **E***** EAD** [...] (ni prevedeno) zaradi plačila **400 EUR, [...]** (ni prevedeno), v postopku v zvezi s pritožbo tožene stranke proti sodbi Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu, Avstrija) z dne 27. marca 2023, 1 C 253/20x-48, na seji, zaprti za javnost, sprejelo sklep:

I. Sodišču Evropske unije se v skladu s členom 267 PDEU v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

„Ali je treba člena 7(1) in 4(3) ter člen 2, točka (j), Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (v nadaljevanju: Uredba o pravicah letalskih potnikov) razlagati tako, da mora dejanski letalski prevoznik potniku plačati odškodnino, če ima potnik v okviru paketnega potovanja pri organizatorju potovanja potrjeno rezervacijo za let tja in nazaj; je ta organizator potovanja potnika dan pred načrtovanim (povratnim) letom obvestil, da se je načrt leta spremenil s spremembo številke leta, časa leta in končnega namembnega kraja; se potnik zato za prvotno rezervirani let ni želel vkrcati pod pogoji iz člena 3(2) Uredbe; vendar se je prvotno rezervirani let dejansko opravil, kot je bilo predvideno; in bi letalski prevoznik potnika tudi prepeljal, če bi se ta želel vkrcati pod pogoji iz člena 3(2) te uredbe?“

II. Postopek se prekine do sprejetja predhodne odločbe Sodišča Evropske unije.

OBRAZLOŽITEV

Dejansko stanje:

Tožeča stranka je pri organizatorju potovanja T***** GmbH rezervirala paketno potovanje, ki je med drugim vključevalo (povratni) let iz Herakliona (HER; Grčija) v Linz (LNZ; Avstrija). Organizator potovanja je potniku predložil dokazilo o rezervaciji (povratnega) leta BUC 8739/H6 8739 dne 29. 9. 2019 iz Herakliona v Linz s časom odhoda ob 18.00 in časom prihoda ob 20.00, ki naj bi ga opravila tožena stranka.

Potnik je 28. 9. 2019 prejel obvestilo organizatorja potovanja, da je bil spremenjen načrt povratnega leta in da odhod iz Herakliona ne bo izveden tako, kot je bilo navedeno v potnih listinah, temveč z letom A3 7327 z odhodom 29. 9. 2019 ob 23.30 in končnim namembnim krajem Dunaj – Schwechat (VIE; Avstrija). Ni dokazov, ki bi kazali, da je to obvestilo posledica ravnanja dejanskega letalskega prevoznika.

Tožena stranka je čarterska družba in kot taka ne opravlja samostojno rezervacij letov; je članica IATA. Približno 24 ur pred odhodom je prejela seznam potnikov z imeni in priimki vseh potnikov, ki jih mora prepeljati; drugih kontaktnih podatkov ji organizator potovanja ni posredoval. Na tem seznamu potnikov ime tožeče stranke ni bilo navedeno. Tožena stranka je 29. 9. 2019 izvedla let BUC 8739/H6 8739 v večjem delu v skladu z načrtom.

Na podlagi obvestila organizatorja potovanja z dne 28. 9. 2019 potnik naslednji dan ni bil navzoč pri prijavi na let BUC 8739/H6 8739. Če bi pravočasno prišel na vkrcanje in predložil dokazilo o svoji rezervaciji, bi ga tožena stranka kljub temu prepeljala z zadevnim letom.

Zračna razdalja med Heraklionom in Linzem presega razdaljo 1500 kilometrov, vendar ne presega razdalje 3500 kilometrov.

Postopek v glavni stvari:

Tožeča stranka je na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 (Uredba o pravicah letalskih potnikov) zahtevala odškodnino v višini 400 EUR skupaj z obrestmi in – v kolikor je to v pritožbenem postopku še relevantno – trdila: spremembe, ki jih je izvedel organizator potovanja, naj bi bilo mogoče pripisati dejanskemu letalskemu prevozniku. Če je organizator potovanja lahko izdal vozovnico v imenu tožene stranke, naj ne bi moglo veljati nič drugače za vse poznejše spremembe rezervacije. Če je potnik obveščen, da je bil premeščen z enega leta na drugega, naj mu ne bi bilo mogoče očitati, da se ni zglasil pri okencu za prijavo na prvotno rezerviran let. Vkranje naj bi mu bilo proti njegovi volji zavrnjeno že s predhodno opravljenom spremembo rezervacije. Navsezadnje naj bi šlo torej za zavrnitev vkrcanja, za katero je treba plačati odškodnino.

Tožena stranka je ugovarjala tožbenemu zahtevku, predlagala zavrnitev tožbe in trdila – ponovno v kolikor je to v pritožbenem postopku še relevantno – da je bil zadevni let večinoma izveden v skladu z načrtom. Organizator potovanja naj bi rezervacijo tožeče stranke spremenil brez dogovora z njo. Ta sprememba rezervacije naj ne bi pomenila „zavrnitve vkrcanja“, ki bi jo bilo mogoče pripisati letalskemu prevozniku. Tožeča stranka naj se tudi ne bi mogla sklicevati na pravico do odškodnine, ker ni bila pravočasno navzoča pri prijavi na let. Tudi po spremembi rezervacije naj bi imela potrjeno rezervacijo za prvotni let in bi bila v primeru pravočasne navzočnosti pri vkrcanju tudi prepeljana.

Sodišče prve stopnje je z **izpodbijano sodbo** toženi stranki naložilo plačilo zneska v višini 400 EUR skupaj z obrestmi ter povračilo stroškov postopka tožeči stranki. S pravnega vidika je na začetku navedena dejstva primera – nekatera so bila nesporna, nekatera pa po nacionalnem procesnem pravu (člen 501(1) avstrijskega zakonika o civilnem postopku) niso bila izpodbijana – povzelo tako, da ni pomembno, ali je spremembo rezervacije opravil letalski prevoznik ali organizator potovanja. Spremembo rezervacije naj bi bilo mogoče pripisati toženemu letalskemu prevozniku in naj bi pomenila zavrnitev vkrcanja. Ker naj bi torej organizator potovanja tožečo stranko obvestil o „spremenjenih časih letov“ (v resnici naj bi šlo za spremembo rezervacije na drug let) in naj bi morala odgovornost za te spremembe letov prevzeti tožena stranka, naj na zahtevek tožeče stranke, ki je oprt na zavrnitev vkrcanja, ne bi vplivalo dejstvo, da tožeča stranka ni bila pravočasno navzoča pri prijavi na let. Tožena stranka naj ne bi trdila, da obstajajo utemeljeni razlogi za zavrnitev vkrcanja v smislu člena 2(j) Uredbe o pravicah letalskih potnikov. Ker naj bi imela tožeča stranka potrjeno rezervacijo za zadevni let, ker naj od nje ne bi bilo mogoče zahtevati, da je pravočasno navzoča pri prijavi na let (zaradi obvestila o „spremembi časa leta“) in ker naj bi ji bilo vkrcanje zavrnjeno proti njeni volji in ker naj tudi ne bi bilo upravičenega razloga za zavrnitev vkrcanja, naj bi šlo za zavrnitev vkrcanja v

smislu člena 4(3) Uredbe o pravicah letalskih potnikov. V zvezi s tem naj ne bi bilo pomembno, ali je tožena stranka v neposrednem pogodbenem razmerju s tožečo stranko, ali lahko vpliva na seznam potnikov oziroma ali lahko samostojno spremeni rezervacijo za potnike ali izda letalske vozovnice, saj naj bi lahko tožena stranka zahtevala odškodnino od drugih in tudi tretjih oseb, zlasti organizatorja potovanja.

Tožena stranka je zoper to sodbo vložila **pritožbo** zaradi napačne pravne presoje, s katero predlaga, naj se izpodbijana sodba spremeni tako, da se tožbeni zahtevek zavrne; poleg tega tožena stranka predlaga – glede vprašanja, ali se sprememba rezervacije, ki jo je opravil organizator potovanja, kot „zavrnitev vkrcanja“ pripiše letalskemu prevozniku – predložitev podrobneje oblikovanih vprašanj Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje. V bistvu trdi, da ni izpolnjeno niti dejstvo zavrnitve vkrcanja in da ji ni mogoče pripisati spremembe rezervacije, ki jo je opravil organizator potovanja.

Tožeča stranka predlaga, naj se pritožbi ne ugodi.

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče odloča na drugi in zadnji stopnji o zahtevku tožeče stranke.

Vprašanje za predhodno odločanje:

Tožeča stranka svoj zahtevek (nazadnje) izrecno utemeljuje z „zavrnitvijo vkrcanja“ v skladu s členom 4(3) Uredbe o pravicah letalskih potnikov. V skladu s pravno opredelitvijo iz člena 2(j) Uredbe o pravicah letalskih potnikov pojem „zavrnitev vkrcanja“ pomeni zavrnitev prevoza potnikom na letu, čeprav se želijo vkrcati pod pogoji, določenimi v členu 3(2), razen kadar obstajajo upravičeni razlogi za zavrnitev vkrcanja, kot so zdravstveni in varnostni razlogi ter razlogi, ki so povezani z varovanjem, ali neustrezne potne listine. Pojem „zavrnitev vkrcanja“ se ne nanaša le na zavrnitve vkrcanja zaradi prevelikega števila rezervacij, ampak tudi na zavrnitve vkrcanja iz drugih razlogov (sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-22/11).

„Zavrnitev vkrcanja“ zato vsebuje te štiri značilnosti, ki morajo biti prisotne kumulativno:

- zavrnitev vkrcanja proti volji potnika,
- obstoj potrjene rezervacije za let,
- pravočasna navzočnost pri prijavi na let in
- neobstoj upravičenih razlogov za zavrnitev vkrcanja [...] (ni prevedeno).

V primeru „zavrnitve vkrcanja“ mora dejanski letalski prevoznik potniku plačati odškodnino v skladu s členom 7 Uredbe o pravicah letalskih potnikov (člen 4(3) Uredbe o pravicah letalskih potnikov).

Pritožbeno sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso izhaja iz tega, da ni nujen obstoj pogoja pravočasne navzočnosti pri vkrcanju in da za neizpolnitev zavrnitve vkrcanja (če so izpolnjeni drugi pogoji potrjene rezervacije in ni utemeljenih razlogov za zavrnitev vkrcanja) zadostuje že, če je bil potnik že vnaprej obveščen – resnicoljubno ali ne – da ne bo prepeljan z rezerviranim letom ali da ta sploh ne bo izveden („pričakovana zavrnitev vkrcanja“; Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu), 22 R 332/21 k; 22 R 118/22s; 22 R 120/23m; 22 R 343/21 b; RIS-Justiz RK00000040 [...] (ni prevedeno)). Po eni strani bi bila potnikova navzočnost na letu, o katerem je bil že vnaprej obveščen, da z njim ne bo prepeljan, nesmiselno formalno dejanje; po drugi strani pa potnikova navzočnost (*dobronamerno*: na prvotnem letu, zaradi katerega je bil vložen zahtevek) v primeru spremembe rezervacije v skladu s členom 3(2)(b) Uredbe o pravicah letalskih potnikov ni pogoj za uporabo Uredbe o pravicah letalskih potnikov (glej sodbo Amtsgericht Bremen (okrajno sodišče v Bremnu), 18 C 73/10 [...] (ni prevedeno)).

Sodišče Evropske unije je v sodbi v združenih zadevah C-146/20, C-188/20, C-196/20 in C-270/20 odločilo, da je treba člen 3(2)(a) Uredbe o pravicah letalskih potnikov razlagati tako, da ima potnik „potrjeno rezervacijo“ v smislu te določbe, če je od organizatorja potovanja, s katerim ima sklenjeno pogodbo, prejel „drugačen dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe, s katerim se mu obljublja prevoz na letu, opredeljenem s krajem odhoda in krajem prihoda, časom odhoda in časom prihoda ter številko; enako velja tudi, če organizator potovanja od zadevnega letalskega prevoznika ni prejel potrditve glede časa odhoda in časa prihoda tega leta. Sodišče Evropske unije v utemeljitev med drugim navaja, da več določb Uredbe o pravicah letalskih potnikov ne razlikuje med organizatorjem potovanja in letalskim prevoznikom. Prav tako naj bi bilo v nasprotju s ciljem zagotavljanja visoke ravni varstva potnikov, kot je navedeno v prvi uvodni izjavi Uredbe, če bi rezervacijo lahko potrdil le letalski prevoznik, tako da bi moral potnik preveriti informacije, ki jih je zagotovil organizator potovanja. Namen te uredbe naj bi bil namreč, da se tveganje, da organizatorji potovanj potnikom v okviru svojih dejavnosti zagotovijo netočne informacije, naloži letalskemu prevozniku. V tem okviru naj potnik ne bi bil udeležen v razmerju med letalskim prevoznikom in organizatorjem potovanja ter naj od njega tudi ne bi bilo mogoče zahtevati, da si priskrbi informacije v zvezi s tem (sodba Sodišča Evropske unije v združenih zadevah C-146/20, C-188/20, C-196/20 in C-270/20, točka 47 in naslednje).

V obravnavani zadevi se postavlja vprašanje omejitev pri pripisovanju izjav organizatorja potovanja letalskemu prevozniku. Če – v nasprotju s tem, kar velja za sodbo Sodišča Evropske unije v združenih zadevah C-188/20 in C-196/20 – ni treba presojeti izdaje dokazila o rezervaciji s strani organizatorja potovanja, temveč izvedbo „predvidene zavrnitve vkrcanja“, sklicevanje na člen 2(g) Uredbe ni takoj očitno.

Po mnenju pritožbenega sodišča iste ugotovitve, kot so navedene v točki 47 in naslednjih sodbe Sodišča Evropske unije z dne 21. decembra 2021 (sodba Sodišča Evropske unije v združenih zadevah C-146/20, C-188/20, C-196/20 in C-270/20),

govorijo v prid temu, da se letalskemu prevozniku v okoliščinah, kakršne so v obravnavani zadevi, pripiše odgovornost za dejanja in izjave organizatorja potovanja, tudi če je letalski prevoznik lahko dokazal, da bi potnika kljub temu prepeljal, če bi bil pravočasno navzoč pri prijavi na let.

Podobno vprašanje je že bilo predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), z dne 20. julija 2020 (sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-365/20). Vendar je vprašanje, ki je v njem postavljeno, ali gre za zavrnitev prevoza v smislu člena 4(3) in člena 2(j) Uredbe o pravicah letalskih potnikov, če organizator potovanja, s katerim so potniki sklenili pogodbo o paketnem potovanju, nekaj dni pred odhodom po voznem redu potnike premesti na drug let, potem ko jim je organizator potovanja predhodno zavezujoče potrdil let, opredeljen s krajem odhoda in krajem prihoda, časom odhoda in časom prihoda ter številko, ostalo neodgovorjeno, zlasti ker je bila zadeva izbrisana iz registra. Že v tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe je Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu) pravilno menilo, da obstaja dvom, da sprememba rezervacije, ki jo izvede organizator potovanja, pri katerem je potnik rezerviral paketno potovanje, in ne letalski prevoznik, prav tako pomeni tako zavrnitev prevoza. V pojasnilo je navedlo, da bi takemu razumevanju lahko nasprotovalo dejstvo, da dejanski letalski prevoznik morda sploh nima vpliva na spremembo rezervacije organizatorja potovanja (na primer če organizator potovanja spremeni rezervacijo, ker mora prepeljati večje število potnikov v okviru paketnega potovanja, kot ima rezerviranih mest pri prevozniku). To naj bi lahko nasprotovalo temu, da bi bil letalski prevoznik odgovoren za ravnanje organizatorja potovanja, ki ni zavezan njegovim navodilom. Po drugi strani pa naj potnik na letih, ki so del paketnih potovanj, v primeru premestitve (spremembe rezervacije) pogosto ne bi mogel preveriti, kdo je dejansko spremenil rezervacijo, kadar se mu tega ne pove, ampak se ga samo obvesti, da naj bi bil premeščen na drug let. To bi bil lahko argument za to, da se premestitev na drug let, ki jih opravijo tretji, kot je organizator potovanj, ne sme obravnavati drugače kot premestitev, ki jih opravi sam letalski prevoznik. Nazadnje naj bi imel letalski prevoznik v skladu s členom 13 Uredbe možnost, da v skladu z nacionalnim pravom od organizatorja potovanja zahteva odškodnino.

Pritožbeno sodišče za dokončno odločitev o pritožbi potrebuje odgovor na vprašanje za predhodno odločanje. Če Sodišče na vprašanje za predhodno odločanje odgovori pritrdilno, je odškodninski zahtevek tožeče stranke upravičen in pritožbi tožene stranke ne bi bilo treba ugoditi. Če pa Sodišče na vprašanje za predhodno odločanje odgovori nikalno, zahtevek tožeče stranke ni upravičen; pritožbi tožene stranke bi bilo treba v skladu s tem ugoditi in prvostopenjsko sodbo spremeniti tako, da se tožba zavrne.

[...] (ni prevedeno).

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu), oddelek 22

Korneuburg, 22. avgust 2023

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT